

Primljen: 30. 7. 2021.
Prihvaćen: 7. 10. 2021. (STR. 116-120)

UDK 616.98:578.834]:331.101.6(497.11)
005.52:005.336.1
COBISS.SR-ID 51907849

ANALIZA USPEHA VANREDNIH MERA BEZBEDNOSTI PROGLAŠENIH U TOKU PANDEMIJE COVID-19

SUCCESS ANALYSIS OF THE OF EXTRAORDINARY SECURITY MEASURES DECLARED DURING THE COVID- 19 PANDEMIC

Slavica Miletic¹
Dejan Bogdanovic²
Emina Požega¹

¹ Mining and metallurgy Institute Bor, MMI; E-mail:slavica.miletic@irmbor.co.rs; emina.pozega@irmbor.co.rs

² Technical Faculty Bor, University in Belgrade, V. Jugoslavije 12, 19210 Bor; E-mail: dbogdanovic@tfbor.bg.ac.rs

REZIME

Svrha ovog rada je analiza uspeha zaposlenih o sprovođenju mera bezbednosti koje su donate za vreme pandemije prouzrokovane pandemijom COVID – 19. Predstavljena analiza je ostvarenje efikasnog poslovnog učinka kompanija za date mere. Analiza je sprovedena po zahtevima integrisanog sistema menadžmenta, sistema menadžmenta kvalitetom (ISO 9001:2015 - quality management system, QMS), sistema upravljanja zaštite životne sredine (ISO 14001: 2015) i Sistema upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu (OHSAS 18001:2007). Provere i samoocenjivanje učinka zaposlenih se vrši digitalnom tehnologijom, preko društvenih mreža. Analiza uspeha poslovanja menadžerima može da posluži za donošenje značajnih odluka i poboljšanje performansi kompanija.

KLJUČNE REČI

Analiza, Mere bezbednosti, Pandemija, COVID -19

ABSTRACT

The purpose of this paper is to analyze the success of employees on the implementation of security measures taken during the pandemic caused by the COVID - 19 pandemic. The presented analysis is the achievement of efficient business performance of companies for the given measures. The analysis was conducted according to the requirements of the Integrated Management System, Quality Management System (ISO 9001: 2015 - quality management system, QMS), Environmental Management System (ISO 14001: 2015) and Occupational Health and Safety Management System (OHSAS 18001: 2007). Checks and self-assessment of employee performance are done with digital technology, through social networks. Business success analysis can be used by managers to make significant decisions and improve company performance.

KEYWORDS

Analysis, Security Measures, Pandemic, COVID -19.

1. UVOD

U toku pandemije Covida -19 sve zemlje Evropske unije su proglasile vanrednu situaciju prema nacionalnom zakonu, često na nivou ustavnog/osnovnog zakona. Vlastima je omogućeno da primene određene mere koje se odnose na društvo, a inače te mere nisu bile primenjivane u normalnim okolnostima. Svaka članica Evropske unije je različite mere uvodila u svojoj državi.

Vlada Republike Srbije je proglasila uvođenje vanrednih mera u toku pandemije COVID-19. Integrisani menadžment sistem (IMS), koji se sastoji od: Sistema menadžmenta kvalitetom (ISO 9001:2015 - quality management system, QMS), Sistema upravljanja zaštite životne sredine (ISO 14001: 2015) i Sistema upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu (OHSAS 18001:2007), zahteva odgovornost rukovodstva o implementaciji vandrednih mera izazvanih pandemijom COVID-19 u kompanijama. Integrisani sistem menadžmenta kvalitetom u svojim zahtevima ima periodične provere zaposlenih u cilju da li se mere bezbednosti sprovede po određenim standardima ili ne, od strane predstavnika rukovodstva.

Da bi se dala jasna slika i što bolje razumele ekonomske i društvene posledice za vreme vanrednih mera izazvane pandemijom COVID-19 u organizacijama, zahtevi Integrisanog sistema menadžmenta kvalitetom, od menadžera, poslodavca zahtevaju samoocenjivanje zaposlenih o sprovođenju datih mera i efikasnom poslovanju. Sprovedena israživanja i analiza stanja zaposlenih pružaju menadžerima način prevazilaženja krize izazvane pandemijom korona virusom (Miletić & Stanojević, Šimšić, 2021).

U radu je data analiza uspeha zaposlenih o sprovođenju mera bezbednosti u kompanijama propisane za vreme vanredne situacije izazvane pandemijom COVID-19 od Vlade Republike Srbije. Prezentovana analiza je ostvarenje efikasnog poslovnog učinka kompanija za date mere bezbednosti u vreme vanrednog stanja. Ovakva analiza menadžerima daje znake uspešnog/neuspešnog poslovanja kompanije.

2. METODOLOGIJA RADA

U toku pandemije ukupno je 11 zemalja Evropske Unije proglasilo vanredno stanje, dve zemlje su proglasile zdravstveno stanje, jedna stanje krize, dve stanje epidemije, jedna država je bila u karantinu i 13 uvelo hitne mere COVID-19 (EASO, 2020). Sve zemlje u Evropi dale su vremenski okvir za sprovođenje održive mere za sprečavanje i razvoj epidemije. Svaka zemlja Evropske Unije je sprovela uredbe o vanrednim i hitnim merama za suzbijanje epidemioške vanredne situacija prouzrokovane COVID-19. Vlada Republike Srbije je napravila Uredbu o merama za suzbijanje epidemioške krize izazvane pandemijom COVID-19 koja je objavljena u „Službenom glasniku RS“, br.151/2020. Uredbom su date odgovarajuće mere za sprečavanje zarazne bolesti.

Predstavnici integrisanog menadžment sistema (IMS): Sistema menadžmenta kvalitetom (ISO 9001, QMS), Sistema zaštite životne sredine (ISO 14001, EMS) i Sistema zaštite zdravlja i bezbednosti (OHSAS 18001:2007) – vrše periodične provere radi utvrđivanja efikasnosti sprovođenja mera bezbednosti.

Provera sistema menadžmenta kvalitetom, zaštite životne sredine i bezbednosti i zdravlja vrši se po potrebi, ali obično jednom godišnje i obuhvata sve zaposlene. Provera ili samoocenjivanje se vrši prema preporukama ISO Standarda. Predstavnik rukovodstva IMS, zajedno sa timom, ima za cilj da prilikom provere prikaže nedostatke i predloži odgovarajuće mere za unapređenje organizacije.

Za vreme pandemije izazvane COVID -19 organizacije vrše ocenjivanje i analizu stanja koje se mere koriste u kojoj meri kao sredstva za zaštitu od pandemije. Vrš se i analiza kako i na koji način menadžeri donose odluke oko organizovanja zaposlenih da bi izvrše svoje radne obaveze. Istraživanje i analiza obuhvata sve zaposlene. Znači, ciljna grupa ovog istraživanja su svi zaposleni organizacije. Istraživanje je sprovedeno anketiranjem zaposlenih, po zahtevima integrisanog sistema menadžmenta kvaliteta primenom digitalne tehnologije (društvenih mreža, mobilnih uređaja itd).

Promena načina poslovanja, uvođenje digitalne tehnologije, kao što su društvene mreže i mobilni uređaji, daje se mogućnost kompanijama savremenog doba da sprovedu istraživanja svoje prednosti (Fitzgerald et al., 2014; Agushi, 2019). Digitalna tehnologija daje mogućnost zainteresovanim stranama (menadžeri, zaposleni, dobavljači, potrošači, korisnici, kupci, sindikat, država) novi način transformacije na glavne poslovne operacije i prakse (Matt et al., 2015). Pandemija koja je izazvana COVID-19 primorala je poslodavce, menadžere na novi način organizovanja svojih poslovnih sistema. Digitalizacija je načinila da se pojedino poslovanje odvija uz što manje poteškoća. Digitalna tehnologija pruža novi način poslovanja i upravljanja u poslovnim procesima (Reis et al., 2018). Diseminacija digitalnih tehnologija u kompanijama/organizacijama donosi nove izazove i promene u poslovnim aktivnostima. Digitalizacija donosi organizacione promene koje mogu da pozitivno i negativno utiču na zaposlene i njihovo zadovoljstvo poslom (Shah et al., 2017; Yousef, 2017). Uticaj digitalne tehnologije na rudarsko/metaluške kompanije donosi: povećano zadovoljstvo korisnika, povećanje profita, konkurentnost,

elektronsko poslovanje i upravljanje, smanjenje troškova, automatizaciju radnih mesta i stvaranje novih inovacionih modela (Miletić et al., 2021).

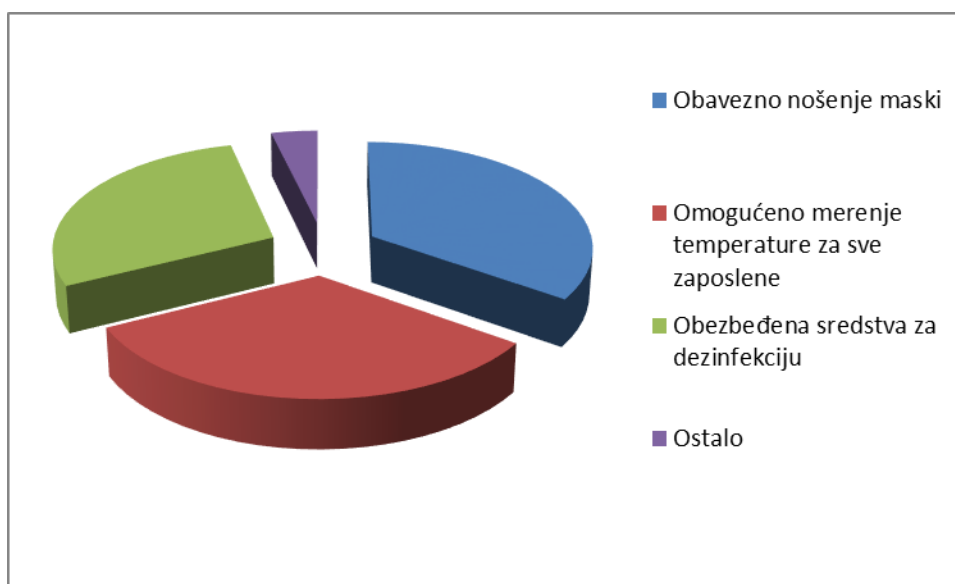
Rad prikazuje anлізу stanja mera bezbednosti koje koriste zaposleni za vreme vanredne situacije i način na koji su menadžeri/rukovodioci organizovali odvijanje radne aktivnosti za vreme pandemija prouzrokovne COVID-19.

3. REZULTATI I DISKUSIJA

Uz pomoć digitalne tehnologije anketirani su zaposleni jedne organizacije, kao Studija slučaja. Na pitanje koje su mere preduzete za vreme vanredne situacije izazvane pandemijom COVIDA-19 odgovorilo je 82 ispitanika (Tabela 1). Mnogi zaposleni i, ako su u obavezi da popune poslate upitnike preko društvenih mreža, nerado se odazivaju poslovnoj obavezi.

Tabela 1. Preduzete mera za vreme pandemije

PITANJE: KOJE SU MERE PREDUZETE ZA VREME VANREDNE SITUCIJE IZAZVANE PANDEMIJOM COVIDA-19?	82 ISPITANIKA
Obavezno nošenje zaštitnih maski	74 (96,1%) ispitanika
Omogućeno je merenje temperature za sve zaposlene	70 (90,9%) isptanka
Obezbeđena su sredstva za dezinfekciju	61 (79,2) ispitanik
Ostalo	8 (10,4) ispitanika

Slika 1. Grafik sprovedenih mera bezbednosti u toku pandemije

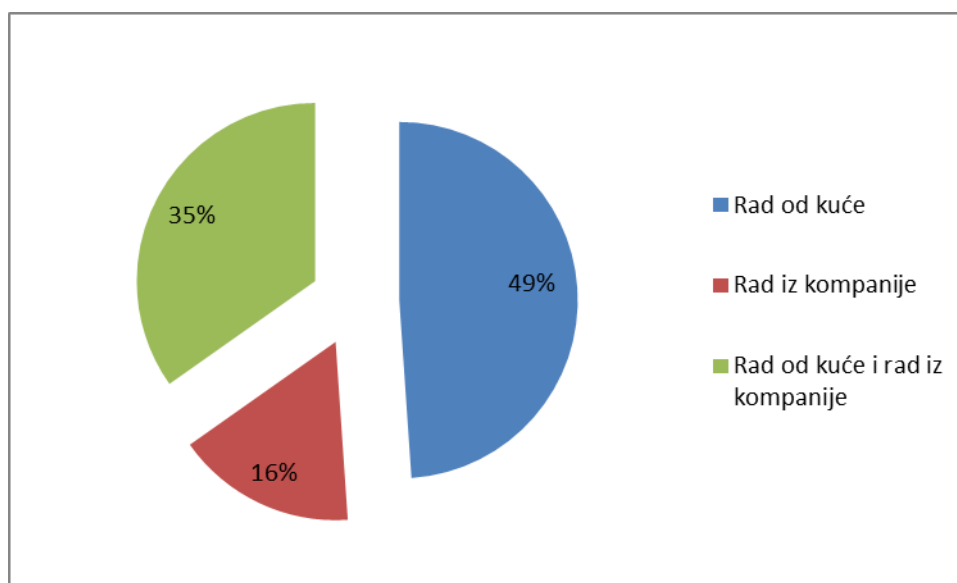
Analiza stanja zaposlenih za vreme vanrednog stanja izazvana pandemijom COVIDA-19 na pitanje: koje su mere preduzete za vreme vanredne situacije izazvane pandemijom COVIDA-19, obavezno nošenje maski dalo je 74 ispitanika, omogućeno je merenje temperature za sve zaposlene 70 ispitanika, obezbeđena su sredstva za dezinfekciju 61 ispitanik a 8 ispitanika su dali odgovor da su se i neke druge – ostale mere primenjivale. To znači da je 96,1 % zaposlenih dalo pozitivne odgovore za nošenje maski, 90,9% zaposlenih su dali odgovore da je kompanija/organizacija omogućila merenje temperature za sve zaposlene, 79,2% da su obezbeđena

dezinfekciona sredstva i 10,4% da su preduzete i neke druge mere. Analiza pokazuje da je kompanija/organizacija uspešno sprovedla mere bezbednosti za vreme pandemije prouzrokovane COVID-19. Medijana je 65,5 i važna je mera centralne tendencije.

Analiza uspeha zaposlenih o obavljanju radnih zadataka za vreme pandemije je prikazana u Tabeli 2.

Tabela 2. Način sprovođenja poslovne aktivnosti za vreme pandemije COVID-19

PITANJE: NA KOJI SU NAČIN ZAPOSLENI OBAVLJALI SVOJE POSLOVNE AKTIVNOSTI ZA VREME VANREDNE SITUCIJE IZAZVANE PANDEMIJOM COVIDA-19?	92 ISPITANIKA
Rad od kuće	45 ispitanika
Rad iz kompanije	15 ispitanika
Rad od kuće i rad iz kompanije	32 ispitanika

Slika 2. Grafik - Način sprovođenja poslovnih aktivnosti za vreme pandemije COVID-19

Analiza zaposlenih (Tabela 2. i Slika 2) pokazuju da su 45 zaposlenih radne obaveze završavali od kuće, 15 zaposlenih su svoje radne obaveze obavljali iz kompanije/organizacije dok su 32 zaposlena radili i od kuće i iz kompanije po potrebi. Slika 2. pokazuje da je 49% zaposlenih svoj radni zadatak obavljao od kuće, 35% zaposlenih je obavljalo svoje poslovne aktivnosti i od kuće i iz kompanije/organizacije. Rad iz kompanije/organizacije obavljalo je samo 16% zaposlenih.

Sprovedena analiza pokazuje ostvarenje efikasnog poslovnog učinka kompanija/organizacija za vreme vanrednih mera prouzrokovanih pandemijom Korona virusom. Digitalizacija u periodu vanrednog stanja je pružila mogućnost menadžerima i zaposlenima da svoje radne obaveze obavljaju nesmetano.

4. ZAKLJUČAK

Zaključujemo da ovaj rad podstiče menadžere i predstavnike Sistema menadžmenta kvalitetom da što češće vrše provere i samoocenjivanje zaposlenih za vreme vanrednih mera prouzrokovane pandemijom COVID-19.

Ovaj rad pruža analizu uspeha/neuspeha zaposlenih o sprovođenju i organizovanju mera bezbednosti koje su donate od strane Vlade Republike Srbije, za vreme pandemije. Urađena analiza pokazuje koristan uvid o preformansama poslovanja u doba pandemije kompanija/organizacija zainteresovanim stranama. Provere i samoocenjivanje zaposlenih se vrši dva puta godišnje, ali zbog ovakve situacije može se vršiti i više puta. Analiza uspeha zaposlenih o korišćenju mera bezbednosti i o njihovom sprovođenju urađena je uz pomoć digitalne tehnologije, po zahtevima integrisanog sistema menadžmentom.

Procena i analiza uspeha zaposlenih može se vršiti korišćenjem i tehnike višekriterijumskog odlučivanja (MCDM).

ZAHVALNICA

Istraživanja predstavljena u ovom radu su urađena uz finansijsku podršku Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije, u okviru finansiranja naučno istraživačkog rada u Institutu za rudarstvo i metalurgiju Bor, prema ugovoru sa evidencionim brojem 451-03-9 / 2021-14 / 200052 i na Univerzitetu u Beogradu, Tehničkom fakultetu u Boru, prema ugovoru sa evidencionim brojem 451-03-9/2021-14/ 200131.

REFERENCE

- Agushi, G. 2019. Understanding the Digital Transformation Approach – A Case of Slovenian Enterprises. 2008-2020 ResearchGate GmbH. All rights reserved. DOI: 10.13140/RG.2.2.34147.71207
- EASO,. 2020. Emergency measures in asylum and reception systems, PUBLIC 2 June 2020.covid19-emergency-measures-asylum-reception-systems.pdf
- Fitzgerald, M., Kruschwitz, N., Bonnet, D. & Welch, M. 2014. Embracing Digital Technology: A New Strategic Imperative. *MIT Sloan Management Review*, 55(2), 1.
- Matt, C., Hess, T. & Benlian, A. 2015. Digital Transformation Strategies. *Business & Information Systems Engineering*, 57(5), 339–343.
- Miletć, S., Stanojević Šimšić, Z. 2020. Analysis of the state of employees due to the covid-19 pandemic: a case study, Innovation as an initiator of the development “innovations – basis for development”, 130-148, ISBN 978-86-84531-50-8.
- Miletić, S., Bogdanović, D., Ignjatović, M., Stanojević, Šimšić, Z., Kostov, A. 2021. ANALYSIS OF THE DIGITAL TECHNOLOGY IMPACT IN THE MINING AND METALLURGICAL COMPANIES. *Journal Mining and Metallurgy Institute Bor*, No 1-2/2021(24), 43-54. ISSN 2334-8836, ISSN 2406-1395 (Online), doi:10.5937/mmeb2101043M, UDK: 622.012:669.013:681.5.01(045)=111.
- Shah, N., Irani, Z., & Sharif, A.M. 2017. Big data in an HR context: Exploring organizational change readiness, employee attitudes and behaviors. *Journal of Business Research*, 70, 366-378.
- Reis, J., Amorim, M., Melao, N. & Matos, P. 2018. Digital Transformation: A Literature Review and Guidelines for Future Research. *Advances in Intelligent Systems and Computing* (745, pp. 411–421).
- Yousef, D.A. 2017. Organizational commitment, job satisfaction and attitudes toward organizational change: A study in the local government. *International Journal of Public Administration*, 40(1), 77-88.

[\(POVRATAK NA SADRŽAJ\)](#)